

comtat d'Empúries, obre un seguit d'interrogants sobre els ambients culturals, la transmissió d'aquests sabers, l'*aprenentatge de la retòrica*, la coneixença de la literatura trobadoresca per part de notaris castellonencs entre els protocols dels quals s'han exhumat aquestes peces. La diversitat d'estils i de composicions obliga a pensar que l'obra s'ha d'atribuir a més d'un autor. Entre aquests homes de ploma destaquen els noms de Bartomeu Badle, Pere Perrin, Pere de Serra i Francesc Cervera.

Segons Miquel Pujol, la coneixença d'aquest món poètic supradialectal va arrelar a Castelló d'Empúries perquè s'hi donaven un seguit de causes favorables, entre les quals destaquem l'influx de la política del moment, la presència sovintejada de joglars al territori, el fet que Castelló tingués escoles de música i de retòrica des de l'inici de l'obra de la *catedral*, l'any 1261, i la circumstància que els senyors del comtat afavorissin la presència de músics i trobadors als seus palaus. Des del darrer terç del segle XII alguns trobadors esmenten la cort del comtat d'Empúries com a centre difusor d'aquesta cultura.

Cal felicitar l'erudit mossèn Miquel Pujol per l'acurada transcripció i l'edició crítica d'aquests poemes (context, contingut, mètrica, llengua), i també l'Institut d'Estudis Empordanesos per la publicació d'una obra cabdal i rigorosa que marca una fita en aquests tipus d'estudis, i que hauria estat acollida amb els braços oberts per qualsevol centre universitari de prestigi dedicat a la recerca en el camp de la filologia romànica.

Pep Vila

El passat i el present d'un territori

El patrimoni etnològic del Montseny.

CD-ROM editat pel Museu Etnològic del Montseny. Centre de Promoció de Cultura Popular i Tradicional Catalana (Generalitat de Catalunya). Gener 2001.

Entre els anys 1995 i 2000, el Museu del Montseny La Gabella, sota l'auspici del Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana, va desenvolupar un ambiciós projecte d'inventari del patrimoni etnològic del Montseny. L'objectiu d'aquest projecte era conèixer amb detall l'evolució i les transformacions culturals de la societat i, al mateix temps, crear una base de dades per facilitar la gestió del patrimoni etnològic d'aquest territori.

Aquesta recerca va comportar que un sòlid i experimentat equip d'investigadors es dediqués a temps complet i durant un seguit d'anys a recollir, resseguir i documentar tots aquells elements que podien integrar-se dins el complex, il·limitat i abstracte concepte de patrimoni etnològic.

La investigació, vinculada molt estretament al territori del Montseny, ha generat una important base de dades que, globalment, ens dona nova llum sobre l'evolució de les formes de vida i la cultura en aquesta zona, alhora que proporciona un important suport per desenvolupar noves recerques monogràfiques.

És en aquest context que s'ha d'ubicar el CD-ROM *Patrimoni etnològic del Montseny* que aquí es presenta i que, sens dubte, és un dels primers productes de divulga-

xer els resultats d'aquest inventari patrimonial.

Quan el CD ens arriba a les mans i el posem en funcionament, un dels primers aspectes que ens crida l'atenció és la seva alta qualitat de disseny i de presentació: les imatges i fotografies, la qualitat dels efectes visuals, el so, els petits i elaborats detalls gràfics que acompanyen les diverses pantalles... tot plegat mostra la gran cura que s'ha posat en el disseny i preparació d'aquest producte i que, sens dubte, en dignifica el resultat final.

A través de les seves pantalles podrem introduir-nos en el fascinant món de les formes de vida i la cultura al Montseny. Podrem escoltar endevinalles i cançons populars, veure exemples de sobria arquitectura local, conèixer alguns dels jocs que jugava la mainada i aprendre alguns dels oficis i tasques més característics del Montseny. Una fantàstica invitació que integra en un mateix producte diversió, coneixement i respecte envers el nostre patrimoni cultural.

Crec que aquest CD és un bon exemple de l'obra de divulgació que pot generar-se a partir d'una recerca. El seu plantejament interactiu, de disseny acurat, de fàcil ús i sobretot molt visual, sense grans textos ni carregoses idees abstractes, fa d'aquest disc un producte atractiu, que agradarà al públic infantil i juvenil —sovint oblidat quan es tracta de mostrar els resultats de recerques i investigacions— i que pot introduir-nos a tots plegats en el fascinant món del descobriment de la nostra pròpia cultura.

Jordi Abella i Pons

El pas cap a la maduresa

TRALLA.
Fruita del temps.
CD. Discos a Mà, 2001.

Després de començar amb *Cançons de ronda* (1995) i seguir amb *Com l'olor de la terra molla* (1997), el grup farnesenc Tralla ha presentat enguany el seu tercer disc. En tots els aspectes, la *Fruita del temps* és una fruita ja assaonada, i no només per la poma vermella que dona unitat gràfica al disc, sinó especialment pel contingut de les lletres i també la seva dimensió musical. Quan ja fa uns anys que es tenen vint anys, en molts cantautors es torna un motiu habitual la revisió dels pressupòsits en què havien basat la seva obra anterior, i aquesta revisió —sempre convenient— pot descobrir nous camins i nous motius poètics. A moltes de les cançons d'aquest disc es nota aquest mirar enrere, la necessitat d'adaptar-se a les noves circumstàncies, a descobrir l'espai privat, a treballar la felicitat assequible, temàtiques que donen un cert aire intimista al conjunt del treball. Així, els dos textos que signa Xavi Múrcia, *Renaixement* i *Voldria ser com tu*, incideixen justament en el transcurs dels anys i la dificultat per reciclar els antics somnis, mentre

NOGUÉ, Pep. *La cuina de les terres gironines*. Valls: Cossetània, 2001, 159 p.

ORS, Eugeni d' (editat per Xavier Pla). *Glosari 1908-1919*. Barcelona: Quaderns Crema, 2001, 801 p.

PADILLA, Jordi. *Evolució urbana i edificació privada a Lloret de Mar de 1850 a 1915*. Lloret de Mar: Ajuntament de Lloret de Mar, 2000, 244 p.

PROHIAS, Gerard. *Dels estius*. Girona: Diputació de Girona, 2001, 177 p.

PUJADES, Albert; PALLÍ, Lluís; ROQUÉ, Carles, BRUSI, David. *El vulcanisme de la Selva*. Girona: Universitat de Girona, 2000, 50 p.

RAMS, Emili; TARRÉS, Josep. *Les Guàrdies*. Girona: Diputació de Girona, 2001, 96 p.

RIEGO, Bernardo. *La introducción de la fotografía en España*. Girona: CCG, 2000, 255 p.

RIPOLL, Ricard. *Els encontres fortuits*. Barcelona: Viena, 2001, 126 p.

ROCA, Maria Mercè. *Contes personals*. Columna: 2001, 236 p.

ROS, Joandomènec. *Vora el mar Broix: problemàtica ambiental del litoral mediterrani*. Barcelona: Empúries, 2001, 183 p.

SENTÍS, Carles. *Reviure la Costa Brava*. Palafrugell: Edicions del Baix Empordà, 2001, 292 p.

SERRA, David. *Boadella*. Girona: Diputació de Girona, 2000, 95 p.

SOLER, Sílvia. *L'arbre de Judes*. Barcelona: Columna, 2001, 185 p.

VILA, Pep. *Poesia eroticoburlesca rossellonesa del S. XIX*. Canet: Trabucaire, 2001, 200 p.

VINAIXA, Jaume. *Tristany Altarriba*. Esplugues de Llobregat: Espai Gràfic Anagràfic, 2000, 179 p.

que a *Sense tu*, de Mirna Vilasís, l'altra component del grup canta l'amor adult, necessari i finalment aconseguit. També els dos temes escrits per Roger Vilà, *La nostra mesura* i *Aquest matí*, es complauen en la felicitat quotidiana, possible «en un àmbit modest que ens pugui acollir». En canvi, és als quatre textos de Xevi Planas on queda lloc encara per a l'aventura, el laberint, la incertesa, fins i tot per als records que fan mal. En tots els casos, però, es camina cap a la vida adulta, tot cercant una complicitat amb els amics i oients que han anat creixent juntament amb Tralla. Una excepció a aquesta tonalitat menor la constitueix una de les cançons estandard del disc, la versió d'*Imagine* de Lennon finalment enregistrada en català, en la traducció d'Isidor Marí.

L'evolució musical de Tralla, que parteix del folk català a l'entorn del Tradicionari fins a aquest treball, reflecteix també un grau de maduració i de noves influències. Tot mantenint-se encara fidels al comportament folk que els havia definit —tal com queda palès amb les valuoses col·laboracions dels grups Les Violines i Pomada en un parell de temes—, aquesta base va estilitzant-se amb altres aportacions, des d'uns certs aires de bossa nova i samba a la *Cançó dels cinc sentits* fins al jazz de *Sempre ens quedarà París*; o amb la potenciació de les bases rítmiques, que els apropa al pop. Una a una, cada cançó traspuja un treball artesanal, tal com deixa entendre el nom, *Discos a Mà*, de la productora discogràfica amb què ara el grup s'autoedita els compac-

tes, com també ho fan els seus dos altres grups, Samfaina de Colors i La Cobleta de la Selva.

Josep Pujol i Coll

Sortides en família per l'Empordà

CASTILLO, M. Àngels; BASTART, Jordi.

L'Empordà i la serra de l'Albera.

Col. Sortides en família, núm. 4. Pòrtic Guies, Enciclopèdia Catalana. Barcelona, 2001. 151 pàgines.

El nostre savi més universal i més valencià alhora, Joan Fuster, va dir que de la Renaixença ençà el trenta per cent de la producció literària en català era sobre l'Empordà. Aquest llibre confirma la regla. La literatura actual està dominada pels gèneres d'oci: cinema, gastronomia i, sobretot, viatges. I les editorials s'afanyen per oferir productes cada cop més visuals, lleugers i àgils.

Castillo i Bastart han fet un text que no fuig dels canons i que és cosí germà de *Passejades per l'Alt Empordà: en bicideta i a peu*, de la mateixa editorial. En el volum se'n ofereix un objectiu doble: està dirigit tant als adults com als més joves; a la família, en definitiva, que fa excursions i vol conèixer de prop el país. Per això el seu llenguatge és planer, assequible. També ho són els apartats, que corresponen a cinc zones geogràfiques: Salines-Bassegoda (l'interior desconegut empordanès), el Rosselló fins a Elna,

l'Alt Empordà (la costa nord empordanesa), de Figueres al cap de Creus i el Baix Empordà. Són espais que ens ofereixen un ventall de possibilitats gairebé infinit i ens conviden a conèixer aquesta terra feta mite.

La divisió en subapartats contribueix a imprimir al llibre el seu to àgil.

Hi trobem «Excursions», amb itineraris detallats; «Menjar i dormir», amb una llista de restaurants i hotels; «Què veurem» (dels aiguamolls al cap de Creus), i un d'especialment lúcid, «La descoberta», on se'n presenten trets distintius del territori, des de la vegetació fins a d'altres derivats de les pràctiques humanes, com la indústria del suro o la pesca d'arrossegament. «I encara més» és una agenda perquè no se'n passi per alt cap festa o esdeveniment. Sorpren el relatiu poc gruix de pàgines dedicades a l'Empordanet, en relació amb la resta.

Destaca l'abundor de mapes, icones, fotografies i croquis explicatius que faciliten l'esforç de vèncer la monotonia i prendre la motxilla.

Potser una mica més de subjectivisme li hauria conferit un toc d'humor interessant (ho diu un enamorat de la *Guide du routard*). De totes maneres, no és aquesta la idea dels editors, i l'amenitat i utilitat de la col·lecció són fora de dubte. Per a aventurers i passejadors que no es volen perdre ni un mil·límetre del país.

Moisès de Pablo

